

# ಹಿರಿಯ ಶಾಲೆಗಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಗಳು

ಲೆಕ್ಕಗಳ ಸಂಪಾದಕರು : ಪೃಥ್ವಿಜಿತ್ ಡೆ ಹಾಗು ಶೈಲೇಶ್ ಶಿರಾಲಿ

## ಲೆಕ್ಕ VI-2-S.1

ಒಬ್ಬರು ಗಣಿತ ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣ  $x^2 + 10x + 20$  ಅನ್ನು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದರು . ಆಮೇಲೆ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ನಿಯತಾಂಕ ಅಥವಾ ರೇಖೀಯ ಸಹಾಂಕಗಳನ್ನು 1 ರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿದರು . ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ  $x^2 + 20x + 10$  ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಛಲಪರಿಮಾಣ ಸೊನ್ನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತೆ? [ಎಡ್ ಬಾರ್ಬ್ಯುರವರ 'ಪಾಲಿನಾಮಿಯಲ್ಸ್' ನಿಂದ]

## ಲೆಕ್ಕ VI-2-S.2

P (t) ಅನ್ನು ಒಂದು ಮಾನಿಕ್ ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ . (ಮಾನಿಕ್ ಎಂಬ ಪದವು ಪ್ರಮುಖ ಸಹಾಂಕ 1 ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ,  $x^2 + 10x + 100$  ಎಂಬುದು ಒಂದು ಮಾನಿಕ್ ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣವಾಗಿದೆ; ಆದರೆ  $3x^2 + 10x + 100$  ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಸಹಾಂಕ 3 ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಮಾನಿಕ್ ಅಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಛಲಪರಿಮಾಣ n ಗೆ,  $p(n)p(n+1) = p(k)$  ನಂತಹ ಒಂದು ಛಲಪರಿಮಾಣ k ಇರುತ್ತದೆ. [ಎಡ್ ಬಾರ್ಬ್ಯುರವರ 'ಪಾಲಿನಾಮಿಯಲ್ಸ್' ನಿಂದ]

## ಲೆಕ್ಕ VI-2-S.3

ಸತತ ನಾಲ್ಕು ಧನಾತ್ಮಕ ಛಲಪರಿಮಾಣಗಳ ಗುಣಲಬ್ಧವು ಎರಡು ಸತತ ಧನಾತ್ಮಕ ಛಲಪರಿಮಾಣಗಳ ಗುಣಲಬ್ಧಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರಲಾರದು ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ. [ಬ್ರಿಟೀಶ್ ಗಣಿತ ಒಲಂಪಿಯಾಡ್, ೨೦೧೧ ರ ಮೊದಲ ಸುತ್ತಿನಿಂದ]

## ಲೆಕ್ಕ VI-2-S.4

$n^2 + 20n + 11$  ಒಂದು ಪೂರ್ಣವರ್ಗವಾದರೆ, n ನ ಎಲ್ಲಾ ಛಲಪರಿಮಾಣಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ. [ಬ್ರಿಟೀಶ್ ಗಣಿತ ಒಲಂಪಿಯಾಡ್, ೨೦೧೧ ರ ಮೊದಲ ಸುತ್ತಿನಿಂದ]

## ಲೆಕ್ಕ VI-2-S.5

$x^2 + y^2 + z^2 = 2(yz + 1)$  ಹಾಗು  $x + y + z = 4018$  ಆದರೆ, x, y, ಹಾಗು z ನ ಛಲಪರಿಮಾಣ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ. [ಬ್ರಿಟೀಶ್ ಗಣಿತ ಒಲಂಪಿಯಾಡ್, ೨೦೦೯ ರ ಮೊದಲ ಸುತ್ತಿನಿಂದ]

**ಮುಖ್ಯಪದಗಳು :** ಛಲಪರಿಮಾಣ, ಘನ, ಪೂರ್ಣ ವರ್ಗ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಘನ, ಶ್ರೇಣಿಗಳು, ಚಕ್ರೀಯ ಚತುರ್ಭುಜ

ಸಂಚಿಕೆ-VI-1 ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳು (ಮಾರ್ಚ್ 2017)

## ಲೆಕ್ಕ VI-1-S.1 ಗೆ ಪರಿಹಾರ

ABCD ಒಂದು ಚಕ್ರೀಯ ಚತುರ್ಭುಜ, AC, BD ಗೆ ಲಂಬವಾಗಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ವಿಕರ್ಣಗಳು X ಎಂಬ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತವೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. P ಎಂಬುದು BC ನ ಮಧ್ಯಬಿಂದು ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. AD, PX ಗೆ ಲಂಬವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ.

ಪರಿಹಾರ. BXC ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ,  $\angle BXC = 90^\circ$  ಹಾಗೂ P ವಿಕರ್ಣ BC ಗೆ ಮಧ್ಯಬಿಂದುವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ  $XP = BP = CP$ . PX ಹಾಗೂ AD ವಿಕರ್ಣಗಳು Q ಎಂಬ ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತವೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಈಗ

$$\angle ADX = \angle ADB = \angle ACB = \angle XCP = \angle PXC = \angle AXQ,$$

ಹಾಗೂ

$$\angle DAX = \angle DAC = \angle DBC = \angle XBP = \angle BXP = \angle DXQ.$$

ಆದ್ದರಿಂದ ADX ತ್ರಿಭುಜದಲ್ಲಿ,  $\angle ADX = \angle AXQ$  ಹಾಗೂ  $\angle DAX = \angle DXQ$ .

ಆದ್ದರಿಂದ  $\angle AQX = \angle DQX = 90^\circ$ .

## ಲೆಕ್ಕ VI-1-S.2 ಗೆ ಪರಿಹಾರ

a, b, c ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ಶೂನ್ಯ-ಅಲ್ಲದ ನೈಜ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಾಗಿರಲಿ. a, b, c ಸಮಾಂತರ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು b, c, a ಗುಣೋತ್ತರ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೆ, c, a, b ಎಂಬುದು ಹರಾತ್ಮಕ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ ಮತ್ತು a:b:c ಅನುಪಾತವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಪರಿಹಾರ. ನೀಡಿರುವ ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ

$$2b = a + c, c^2 = ab.$$

ಆದ್ದರಿಂದ

$$\frac{2bc}{b+c} = \frac{a \cdot c + c \cdot c}{b+c} = \frac{ac+ab}{b+c} = a,$$

c, a, b ಗಳು ಹರಾತ್ಮಕ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿವೆ. a ಅನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಇವು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ

$$2b^2 - bc - c^2 = (b - c)(2b + c) = 0.$$

ಆದ್ದರಿಂದ  $b = -\frac{c}{2}$ , ಹಾಗೂ  $a = 2b - c = -2c$ .

ಆದ್ದರಿಂದ  $a : b : c = -2 : -\frac{1}{2} : 1 = 4 : 1 : -2$ .

## ಲೆಕ್ಕ VI-1-S.3 ಗೆ ಪರಿಹಾರ

ಕೆಳಗಿನ ಪರಿಮಾಣ ಛಲಪರಿಮಾಣವಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ :

$$\frac{2}{3} + \frac{4}{5} + \frac{6}{7} + \dots + \frac{2016}{2017}.$$

ಪರಿಹಾರ.  $S = \frac{2}{3} + \frac{4}{5} + \frac{6}{7} + \dots + \frac{2016}{2017}$ . ಎಂದು ಇರಲಿ. S ಛಲಪರಿಮಾಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಲಗಿನದೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ

$$T = 1008 - S = \frac{1}{3} + \frac{1}{5} + \frac{1}{7} + \dots + \frac{1}{2017}.$$

M = 3 · 5 · 7 · · · · 2015 ಎಂದು ಇರಲಿ. T ಛಲಪರಿಮಾಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಕೆಲಗಿನದೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ

$$MT = \frac{M}{3} + \frac{M}{5} + \frac{M}{7} + \dots + \frac{M}{2017}.$$

ಕೂನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೂರತುಪಡಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಛಲಪರಿಮಾಣವಾಗಿದೆ . ಆದ್ದರಿಂದ  $\frac{M}{2017}$ . ಛಲಪರಿಮಾಣ. ಆದರೆ 2017 ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ M ನ ಜೂತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅವರ್ತನ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ M ಅನ್ನು ವಿಭಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ವಿರೂಧಾಭಾಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ S ಛಲಪರಿಮಾಣವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

## ಲೆಕ್ಕ VI-1-S.4 ಗೆ ಪರಿಹಾರ

ಆರು ಸತತ ಧನಾತ್ಮಕ ಛಲಪರಿಮಾಣಗಲ ಗುಣಲಬ್ಧವು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಘನವಾಗಲಾರದು ಎಂದು ಸಾಧಿಸಿ.

ಪರಿಹಾರ.  $6! = 720$  ಇದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಘನವಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಗುಣಲಬ್ಧಗಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು

$$t = n(n+1)(n+2)(n+3)(n+4)(n+5) \text{ ಇಲ್ಲಿ } n \geq 2. \text{ ಈಗ } t = a^3 + 10a^2 + 24a$$

ಇಲ್ಲಿ  $a = n(n+5)$ . ಯಾಕೆಂದರೆ  $a \geq 14$ , ಈಗ ನಮಗೆ :

$$(a+3)^3 = a^3 + 9a^2 + 27a + 27$$

$$= t - (a-9)(a+3) - 3a < t < a^3 + 12a^2 + 48a + 64$$

$$= (a+4)^3.$$

ಆದ್ದರಿಂದ t ಪರಿಪೂರ್ಣ ಘನವಾಗದು.

## ಲೆಕ್ಕ VI-1-S.5 ಗೆ ಪರಿಹಾರ

ಬಾಹು a ಅನ್ನು ಹೂಂದಿರುವ ಒಂದು ಚೂಕವನ್ನು ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪಡೆಯಲಾದ ಭಾಗಗಲ ಒಂದು ರೇಖಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿದ ಚೂಕದ ಬಾಹುವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಪರಿಹಾರ. ವೃತ್ತದ ತ್ರಿಜ್ಯವು  $\frac{a}{\sqrt{2}}$  ಆಗಿದೆ. ಸಮಮಿತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯುವುದೇನೆಂದರೆ ರೇಖಾಖಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿದ

ಚೂಕದ ಬಾಹುಗಲು ದೂಡ್ಡ ಚೂಕಕ್ಕೆ ಸಮಾಂತರವಾಗಿವೆ . ಬಿಡಿಸಿದ ಚೂಕದ ಬಾಹುವಿನ ಉದ್ದವು x ಅಂದುಕೂಂಡರೆ, ನಮಗೆ ಇದು ದೂರೆಯುತ್ತದೆ

$$\left(\frac{a}{2} + x\right)^2 + \left(\frac{x}{2}\right)^2 = \frac{a^2}{2}.$$

$$\text{ಇದನ್ನು ಪರಿಹರಿದಾಗ } 5x^2 + 4ax - a^2 = 0.$$

$$\text{ಆದ್ದರಿಂದ } x = \frac{a}{5}.$$